



Jaarverslag Reviewcommissie

Toetsingsjaar 2018

T 030 656 60 60
F 030 656 60 66
E vaktechniek@sra.nl
www.sra.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Samenstelling Reviewcommissie	2
	2.1 Reviewcommissie	2
	2.2 Raad van Toezicht	2
3	Systematiek toetsingen	3
	3.1 Steunen op systeem van self assessment en de reviewcyclus	3
	3.2 Accreditatie Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants	4
	3.3 Convenant Autoriteit Financiële Markten	4
	3.4 Toezichtarrangement Bureau Financieel Toezicht	4
	3.5 Toetsing Fiscale Praktijk	5
	3.6 Instrumentarium	5
	3.7 Verslaglegging.....	5
4	Kwantitatieve resultaten	7
	4.1 Toetsingsdagen en inventarisatiegesprekken.....	7
	<i>Specificatie toetsingen waarbij Wta-domein is getoetst</i>	11
	<i>Toetsingen Wta-domein (alleen wettelijke controle)</i>	11
	<i>Specificatie toetsingen waarbij NBA-domeinen zijn getoetst</i>	12
	<i>Toetsingen NBA-domeinen</i>	12
	<i>Resultaten toetsingen Vrijwillige controle domein</i>	13
	<i>Resultaten toetsingen Samenstellen domein</i>	15
	<i>Resultaten Overige accountantsopdrachten domein</i>	16
	<i>Inventarisatiegesprekken</i>	17
	<i>Toetsingsdagen</i>	18
	<i>BFT onderzoeken</i>	18
	4.2 Ingediende bezwaarschriften	18
	4.3 Fiscale Reviews	19
	<i>Uitkomsten fiscale toetsingen</i>	19
5	Kwalitatieve resultaten	20
	5.1 Inventarisatiegesprekken	20
	5.2 Toetsingen.....	20
	5.3 Fiscale Reviews	22
	5.4 BFT-onderzoeken	22
6	Tenslotte	23
	6.1 Samenvatting 2018	23
	6.2 Vooruitblik.....	23

1 Inleiding

In dit jaarverslag van 2018 geeft de reviewcommissie inzicht in haar ervaringen en werkzaamheden.

In artikel 3 van de statuten van SRA is vastgelegd dat de vereniging ten doel heeft de belangen van de leden te behartigen. In lid 2 van dit artikel staat dat de vereniging dit doel onder meer tracht te bereiken door:

- het bewaken van het kwaliteitsniveau van de leden;
- het stimuleren en toetsen van de naleving door de leden van de voor hen geldende wettelijke bepalingen en overige van overheidswege en door bevoegde publiekrechtelijke beroepsorganisaties gegeven regels.

In artikel 4 van de statuten is opgenomen dat de door de algemene ledenvergadering vastgelegde kwaliteitseisen getoetst worden door een onafhankelijke reviewcommissie. In het reviewreglement van de reviewcommissie zijn de taken en verantwoordelijkheden van de commissie vastgelegd.

Conform de statuten en reglementen is er het afgelopen jaar door de reviewcommissie getoetst of de (potentiële) SRA-leden werken conform de in Nederland geldende regelgeving.

2 Samenstelling Reviewcommissie

2.1 Reviewcommissie

De Reviewcommissie (RC) bestaat uit een voorzitter en 5 regiocoördinatoren. De regiocoördinatoren toetsen de SRA-kantoren samen met één van de 21 medereviewers en zijn eindverantwoordelijk voor de toetsingen in hun regio. In 2018 zijn er 17 medereviewers ingezet voor het uitvoeren van de toetsingen. Daarnaast zijn er 4 fiscale toetsers ingezet.

De regiocoördinatoren zijn ervaren toetsers die 'streng doch rechtvaardig' toetsen, tijdens hun carrière werkzaam zijn geweest bij een SRA-kantoor en daardoor kennis hebben van SRA-kantoren en het mkb. Het coachende aspect dat bij onze vereniging past wordt niet uit het oog verloren.

De reviewcommissie stelt hoge eisen aan alle toetsers. Zij moeten beschikken over de voor toetsers benodigde kennis en vaardigheden. Daarnaast moeten de toetsers ervaring hebben met toetsingen binnen de eigen organisatie of elders. SRA organiseert, samen met de NBA, jaarlijks trainingen voor de toetsers.

In 2018 is de samenstelling van de RC gewijzigd. De heer Th.J. Wijntjes RA en de heer J. Meijboom RA zijn per 1 juli 2018 afgetreden. De heer K. Leentfaar RA is toegetreden per 10 april 2018 en de heer drs. W.A.C. Bourgonje RA is per 19 juni 2018 toegetreden.

De commissie bestaat per ultimo 2018 uit:

- de heer W.P. van Wijngaarden RA, voorzitter
- de heer P.F.P.O. Donkers AA
- de heer T.S.J. Meester RA
- de heer K. Leentfaar RA
- de heer B. Sprey RA
- de heer drs. W.A.C. Bourgonje RA

De commissie wordt op het SRA-bureau ondersteund door mevrouw T. Bergsteijn van het reviewsecretariaat en projectmanager Beleid en Kwaliteit mevrouw M. Meijer LLB.

2.2 Raad van Toezicht

Het SRA-bestuur heeft een onafhankelijke commissie ingesteld die als klankbord voor de reviewcommissie kan fungeren. Deze 'Raad van Toezicht' kan de RC gevraagd en ongevraagd adviezen geven en de kantoren desgevraagd ondersteunen met adviezen en in procedures. De heer prof. dr. mr. P.M. van der Zanden RA en de heer drs. R.G. Bosman RA vormen deze Raad.

3 Systematiek toetsingen

3.1 Steunen op systeem van self assessment en de reviewcyclus

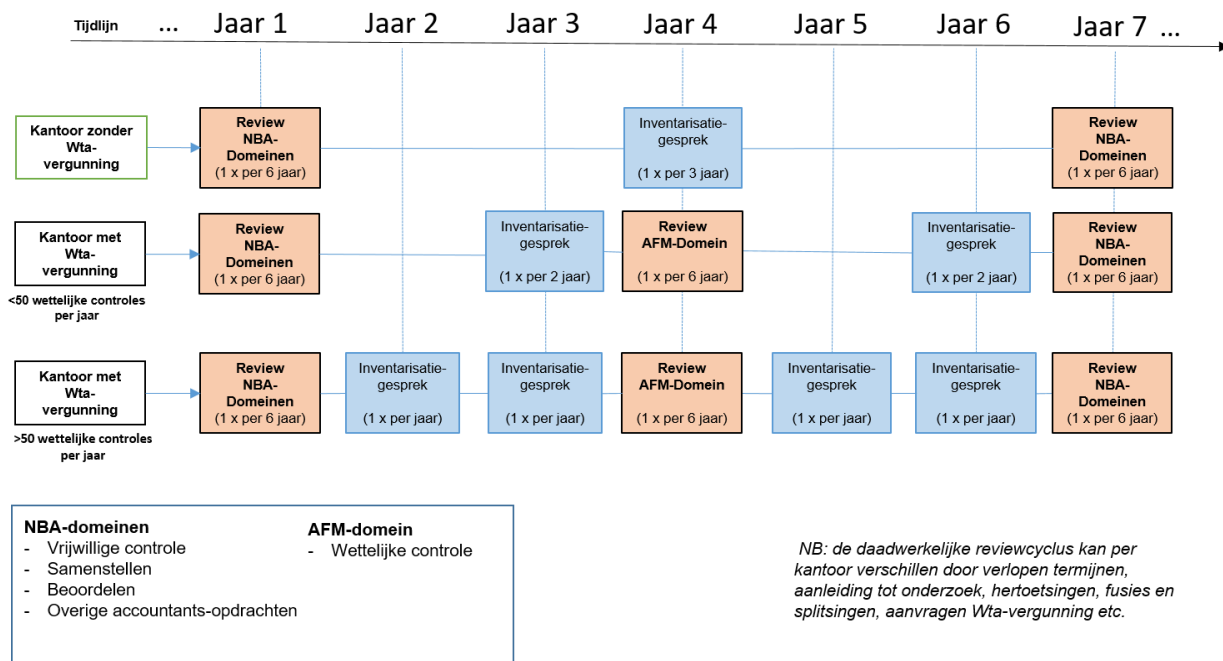
De huidige reviewaanpak wordt sinds 1 januari 2011 gehanteerd. In afstemming met de NBA en de AFM worden jaarlijks kleine praktische zaken in het systeem aangepast.

De SRA-kantoren hebben vrijwel allemaal een intern kwaliteitssysteem. Ter vaststelling van het goed functioneren van het kwaliteitssysteem bij de kantoren wordt tussentijds ‘poolshoogte’ genomen middels een inventarisatiegesprek. Bij een inventarisatiegesprek wordt het kantoor getoetst op de opzet en bestaan van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Bij een kantoor zonder Wta-vergunning is een inventarisatie elke 3 jaar. Bij een kantoor met Wta-vergunning wordt iedere 2 jaar een inventarisatiegesprek gehouden, maar indien een kantoor meer dan 50 wettelijke controles doet op jaarbasis, gaat de RC ieder jaar langs voor een inventarisatiegesprek. Tijdens het inventarisatiegesprek met een beleidsbepaler en (veelal) de compliance officer wordt het door het kantoor gehanteerde systeem van self assessment getoetst in opzet en bestaan. De regiocoördinator krijgt een goed beeld van de kwaliteitsnorm die het SRA-lid zichzelf oplegt. Bij twijfel hierover kan besloten worden tot het houden van een vervolgonderzoek om de werking van het kwaliteitssysteem door middel van dossieronderzoeken te beoordelen. Het voeren van de inventarisatiegesprekken biedt de regiocoördinatoren een goede mogelijkheid om de coachende rol die SRA voorstaat, daadwerkelijk invulling te geven. In dit kader is de SRA-reviewaanpak uniek te noemen.

Bij een review (toetsing) wordt het kantoor getoetst op de werking van dit stelsel, door een toetsing van één of meer dossiers uit het Wta-domein en/of de NBA-domeinen. Reviews op de Wta- en NBA-domeinen gaan volgens een reviewcyclus van 6 jaar. Het toetsen van Wta-domein gebeurt door het toetsen van het wettelijke controledomein. Het toetsen van de NBA-domeinen gebeurt o.a. door het toetsen van het domein vrijwillige controle, het domein Beoordelen, het domein Samenstellen en het domein Overige accountantsopdrachten.

Bij de toetsingen wordt elk domein voldoende of onvoldoende bevonden. De overall uitkomst van een toetsing is altijd op kantooniveau en hierin wordt het volgende onderscheid gemaakt: voldoet (groen), voldoet op belangrijke onderdelen nog niet (oranje), voldoet niet (rood).

In onderstaand figuur is een standaard voorbeeld van een reviewcyclus visueel weergegeven.



3.2 Accreditatie Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

Het SRA-reviewsysteem is door de NBA Raad voor Toezicht geaccrediteerd. Dit betekent dat alle aangesloten leden onder de SRA-toetsing vallen en vrijgesteld zijn van toetsing door de NBA. De Raad en SRA hebben een uniforme beoordelings- en rapportagesystematiek. Eens in de 3 jaar wordt het SRA-reviewsysteem door de Raad voor Toezicht getoetst. Op 1 december 2016 is de accreditatie verlengd voor een periode van 3 jaar. Periodiek vindt overleg plaats met de Raad voor Toezicht en het bureau van de NBA.

3.3 Convenant Autoriteit Financiële Markten

Op 13 december 2011 is met AFM het huidige convenant afgesloten.

Vanaf 1 januari 2012 steunt de AFM op het reviewsysteem van SRA. SRA verstrekt per kwartaal aan de AFM een overzicht met de uitkomsten van de toetsingen die bij de Wta-vergunninghouders uitgevoerd zijn. Indien er bevindingen zijn die duiden op een ernstige overtreding van de Wta, is de commissie gehouden dit onverwijld aan de AFM te melden. In 2016 is de bijlage bij het convenant 'Werkdocument nadere operationele afspraken AFM en SRA' geactualiseerd.

Volgens het huidige convenant kan de AFM op 3 manieren inzicht krijgen in de wijze van het toetsen door SRA.

1. De AFM kan kantoor specifieke onderzoeken naar uitkomst (deelwaarnemingen) uitvoeren. De AFM kan besluiten tot het steekproefsgewijs uitvoeren van toetsingen bij SRA-aangesloten kantoren. De AFM richt zich dan in eerste instantie op die kantoren die van de reviewcommissie de toetsingsuitkomst oranje hebben gekregen en die daarna bij een hertoetsing een positief oordeel hebben gekregen. In 2018 hebben deze onderzoeken niet plaatsgevonden.
2. De AFM kan kantoor specifieke onderzoeken uitvoeren bij SRA-leden. Op basis van de volgende criteria kan hiertoe besloten worden:
 - De 'onvoldoende' uitkomst van toetsingen
 - De uitkomsten van de jaarlijkse AFM-Monitor
 - Signalen (waaronder klokkenluidersbrieven of berichtgeving in de media)
 - Meldingen op grond van de Wta en het Burgerlijk Wetboek zoals fraude- en incidentmeldingen
 - Meldingen van tussentijdse beëindigingen van wettelijke controles
 - De uitkomsten van de door de AFM uitgevoerde onderzoekenEen kantoor specifiek onderzoek door de AFM zal onder meer afhangen van de aanleiding voor het onderzoek en de omvang van de accountantsorganisatie en het aantal wettelijke controles dat zij verricht.
3. De AFM kan themaonderzoeken uitvoeren.

Voor alle onderzoeken geldt dat, indien de AFM ernstige overtredingen op naleving van de Wta constateert, zij handhavend kan optreden. Elk kwartaal is er op operationeel niveau overleg met de AFM en de RC. Daarnaast wordt er twee keer per jaar op bestuurlijk niveau overleg gepleegd.

3.4 Toezichtarrangement Bureau Financieel Toezicht

Sinds 1 oktober 2012 is er een toezichtarrangement gesloten met het Bureau Financieel Toezicht (BFT). Begin 2016 is er een vernieuwd toezichtarrangement gesloten, voor de duur van 3 jaar. In 2018 zijn er 29 Wwft-onderzoeken gedaan bij SRA-kantoren.

Het BFT is toezichthouder op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme (Wwft). SRA draagt bij haar leden, met het afsluiten van dit toezichtarrangement, zorg voor het toezicht houden op de naleving van de verplichtingen op grond van de Wwft. De BFT onthoudt zich van het uitvoeren van reguliere onderzoeken bij SRA-leden.

De BFT heeft wel nog steeds de bevoegdheid om zelf ook onderzoeken uit te voeren. De RC neemt de onderzoeken naar de naleving van de Wwft mee bij de toetsingen. De reviewer toetst of het SRA-lid beschikt over een procedure van cliëntacceptatie en –continuering, of wordt voldaan aan de periodieke opleidingsverplichting die de Wwft voorschrijft, of de identificatie van cliënten correct is verricht en of het melden van ongebruikelijke transacties eventueel heeft plaatsgevonden.

Indien er aanleiding was om een transactie te melden, maar dit niet is gedaan, wordt, nadat een procedure is doorlopen waarvan hoor en wederhoor deel uitmaakt, de BFT hiervan op de hoogte gesteld. Het BFT zal dan het onderzoek Wwft overnemen en kan besluiten om, afhankelijk van de feiten en omstandigheden, handhavend optreden. Jaarlijks vindt er overleg plaats tussen BFT en de RC.

3.5 Toetsing Fiscale Praktijk

In 2012 is SRA gefaseerd gestart met het uitvoeren van toetsingen op de fiscale praktijk volgens de 6-jarige cyclus. Voor een fiscale toetsing wordt bij verstrijking van deze termijn een fiscale reviewer toegevoegd aan het reviewteam. De fiscale reviewer besteedt per kantoor gemiddeld een dag aan fiscale toetsing.

Er is een algemene vragenlijst met 8 kernvragen beschikbaar. De antwoorden op deze vragen geven de regiocoördinator en de fiscale reviewer inzicht in het fiscale kwaliteitssysteem van een kantoor. Aan de hand van de vragenlijst en de door de regiocoördinatoren ingeschatte risico's wordt door de fiscalist uit het reviewteam bekeken of er een handboek voor de fiscale werkzaamheden is, worden de beschreven procedures beoordeeld en vastgesteld dat deze procedures dan ook gehanteerd worden. De verslaglegging wordt gemaakt door de fiscale reviewer en door de regiocoördinator opgenomen in de algehele verslaglegging.

3.6 Instrumentarium

Door de ontwikkeling van de afgelopen jaren op het gebied van interne beheersing en bewaking bij de kantoren, kunnen de reviewers steeds meer gebruik maken van de reeds door de kantoren opgestelde interne informatie. Daar waar in het verleden de vragenlijsten ingevuld dienden te worden, steunen de reviewers nu op informatie die de kantoren zelf al beschikbaar hebben. Zoals bijvoorbeeld het CO-verslag en het samenvattende verslag van de interne review en het klachten- en schendingenregister. SRA hanteert dezelfde vragenlijsten als de NBA. De wijze van rapportage is afgestemd met de NBA en voor het Wta-domein met de AFM.

Er wordt gebruik gemaakt van de volgende standaarddocumenten:

- samen met Raad voor Toezicht (NBA) ontwikkelde vragenlijsten per soort opdracht;
- modelverslagen voor de verschillende soorten van onderzoek.

3.7 Verslaglegging

De verslaglegging is afgestemd met de Raad voor Toezicht (NBA) en is in lijn met NBA rapportages. De rapportages van de SRA-Reviewcommissie zijn op bepaalde onderdelen wel gedetailleerder om de SRA-kantoren meer guidance te geven in mogelijke verbeterpunten binnen hun organisatie zoals beleid en strategie, aandacht voor cultuur en kwaliteit en de implementatie van de maatregelen Publiek Belang.

De RC besteedt tijdens de reviews en inventarisatiegesprekken ook aandacht aan de 53 maatregelen uit het rapport In het Publiek Belang. Er wordt tijdens de bezoeken gekeken naar de voortgang van de implementatie van de maatregelen bij de kantoren.

Er is een standaardverslag met vaste paragrafen die altijd benoemd dienen te worden.

Vooraf door het toevoegen van standaardbijlagen, waarin de bevindingen genoteerd worden is de verslaglegging inzichtelijk.

De bijlagen zijn als volgt onderverdeeld:

1. Opzet en bestaan stelsel van kwaliteitsbeheersing
 - a. Algemeen
 - b. Accountantspraktijk
 - c. Fiscale praktijk
 - d. Self assessment
2. Werking stelsel van kwaliteitsbeheersing
 - a. Dossiers wettelijke controle
 - b. Dossiers vrijwillige controle
 - c. Dossiers beoordelen
 - d. Dossiers samenstellen
 - e. Dossiers overige accountantsopdrachten
 - f. Dossiers fiscaal
3. Voortgangsrapportage over een aantal jaren

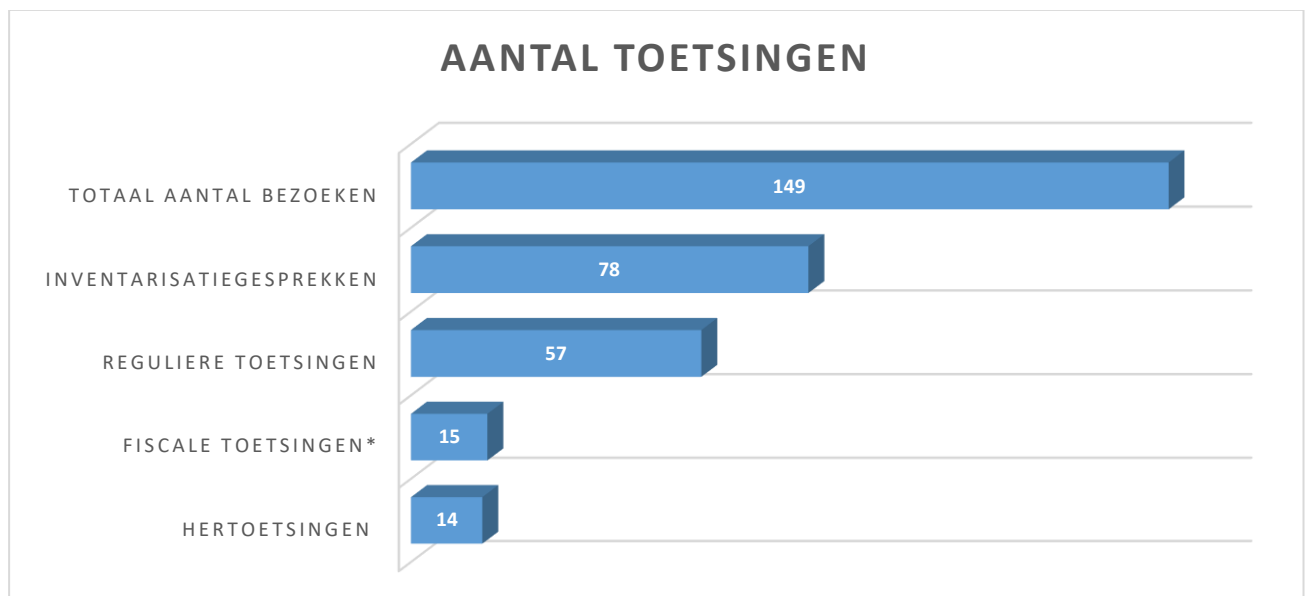
Bijlage 3, de voortgangsrapportage, heeft als doel de kantoren inzicht te geven wanneer en met welk oordeel per onderdeel er de afgelopen jaren getoetst is.

4 Kwantitatieve resultaten

4.1 Toetsingsdagen en inventarisatiegesprekken

In 2018 zijn er 78 inventarisatiegesprekken gevoerd en 71 toetsingen uitgevoerd waarvan 57 reguliere toetsingen, 15 fiscale toetsingen en 14 hertoetsingen. Iets minder dan de helft van alle SRA-kantoren is in 2018 bezocht voor een toetsing of inventarisatiegesprek. In 2017 zijn er 60 inventarisatiegesprekken gevoerd en hebben 153 toetsingen waarvan 116 reguliere toetsingen, 24 fiscale reviews en 37 hertoetsingen plaatsgevonden.

De RC heeft bij 12 kantoren een toetsing in het kader van de ballotageprocedure uitgevoerd. 9 kantoren zijn in de loop van 2018 lid geworden van SRA.



*fiscale toetsingen worden over het algemeen gecombineerd met reguliere toetsingen

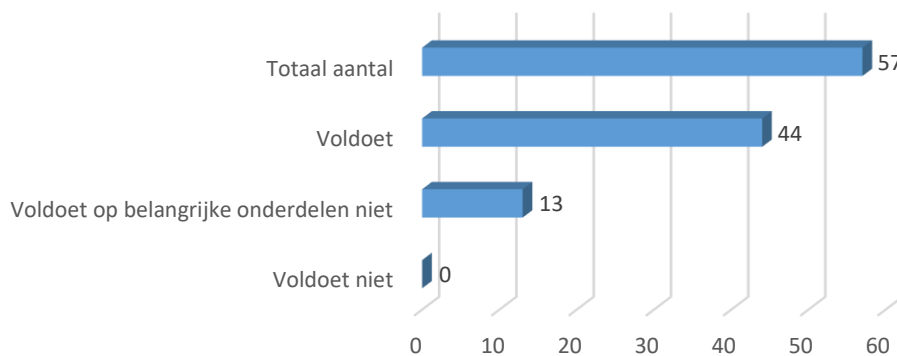
Resultaten van de afgeronde reguliere toetsingen

In 2018 zijn er 71 (2017: 153) toetsingen uitgevoerd waarvan 57 reguliere toetsingen (2017: 116) en 14 hertoetsingen (2017: 37).

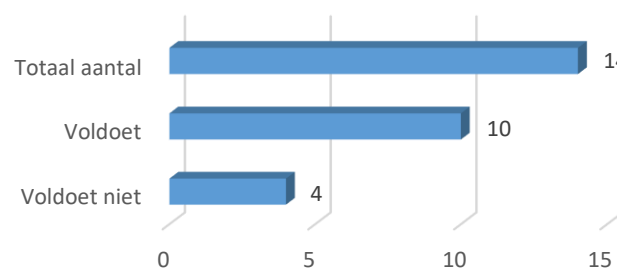
Uitkomsten alle reguliere toetsingen (totaaloordeelen)	Aantal	%
totaal aantal reguliere toetsingen	57	
Voldoet	44	77%
voldoet op belangrijke onderdelen niet	13	23%
voldoet niet	0	0%
totaal aantal hertoetsingen	14	
Voldoet	10	71%
voldoet niet	4	29%
Totaal aantal toetsingen	71	

NB: In 2017 scoorde bij de reguliere toetsingen 83 % voldoende en 17% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet.

Reguliere toetsingen



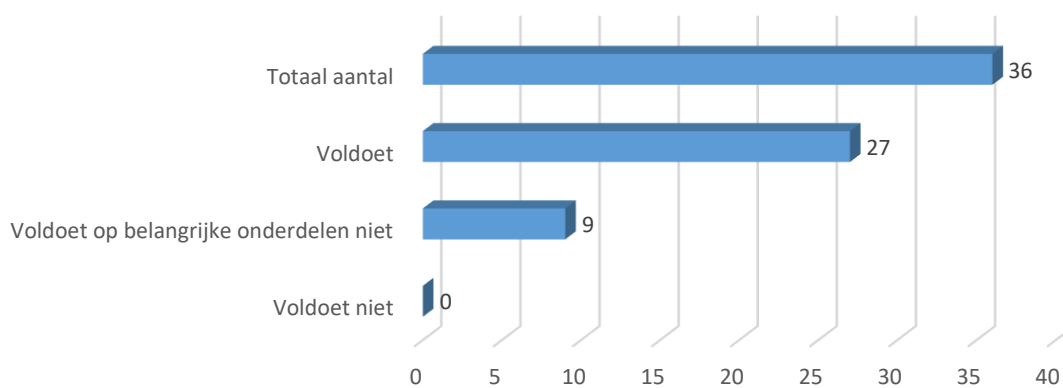
Hertoetsingen



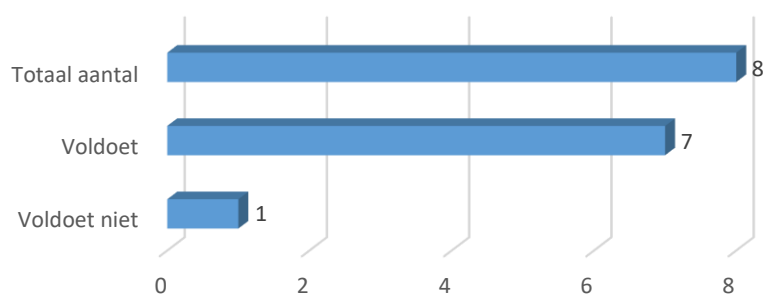
Uitkomsten alle reguliere toetsingen bij Wta-vergunninghouders (totaalordelen)	Aantal	%
Totaal aantal reguliere toetsingen	36	
Voldoet	27	75%
voldoet op belangrijke onderdelen niet	9	25%
voldoet niet	0	0%
totaal aantal hertoetsingen	8	
Voldoet	7	88%
voldoet niet	1	12%
Totaal aantal toetsingen	44	

NB: In 2017 scoorde bij de reguliere toetsingen 80 % voldoende en 20% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet.

Reguliere toetsingen bij Wta-vergunninghouders



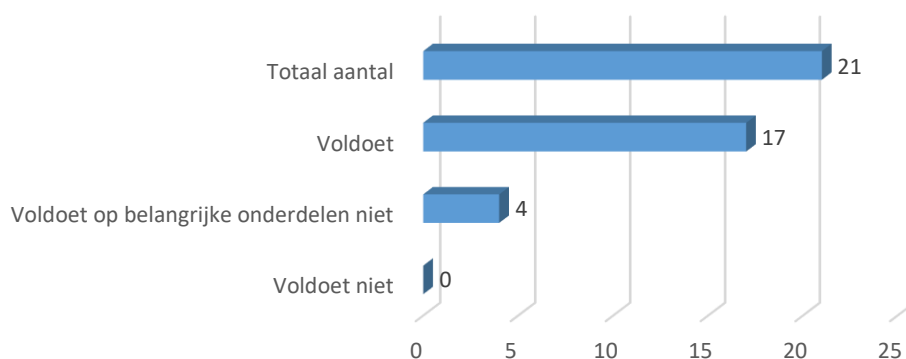
Hertoetsingen bij Wta-vergunninghouders



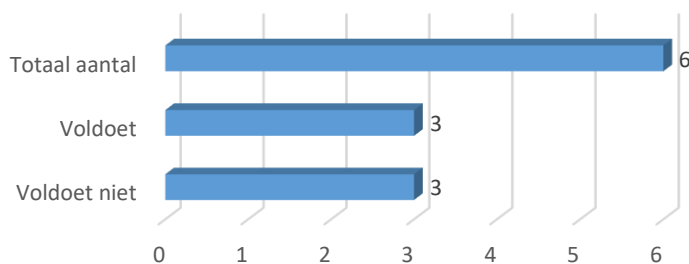
Uitkomsten alle reguliere toetsingen bij kantoren zonder Wta-vergunning (totaalordelen)	Aantal	%
Totaal aantal reguliere toetsingen	21	
Voldoet	17	81%
voldoet op belangrijke onderdelen niet	4	19%
voldoet niet	0	0%
totaal aantal hertoetsingen	6	
Voldoet	3	50%
voldoet niet	3	50%
Totaal aantal toetsingen	27	

NB: In 2017 scoorde bij de reguliere toetsingen 86 % voldoende en 14% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet.

Reguliere toetsingen bij kantoren zonder Wta-vergunning



Hertoetsingen bij kantoren zonder Wta-vergunning



Specificatie toetsingen waarbij Wta-domein is getoetst

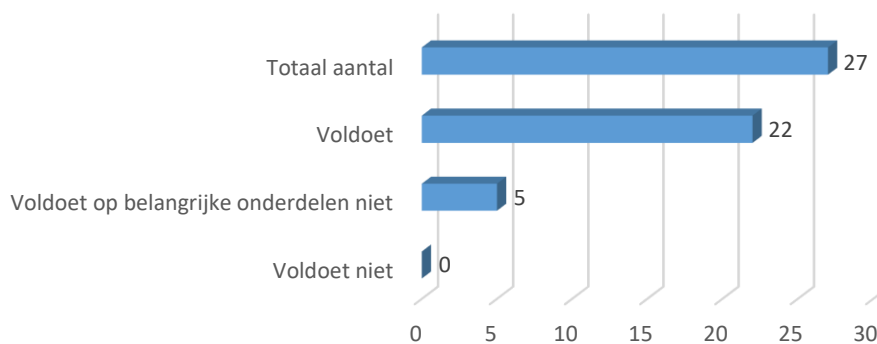
Toetsingen Wta-domein (alleen wettelijke controle)

In 2018 is bij 34 (2017: 54) kantoren een toetsing uitgevoerd op het Wta-domein. Bij 27 (2017: 39) kantoren is een reguliere toetsing op het Wta-domein uitgevoerd in het kader van de reguliere toetsingscyclus. Bij 7 (2017: 15) kantoren heeft een hertoetsing plaatsgevonden op het Wta-domein.

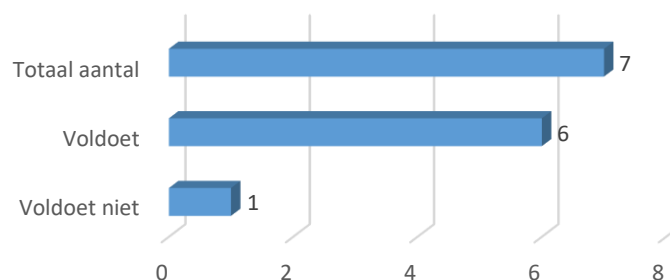
Uitkomsten Wta-domein	Aantal	%
Totaal aantal reguliere toetsingen Wta-domein	27	
Voldoet	22	81%
voldoet op belangrijke onderdelen niet	5	19%
voldoet niet	0	0%
totaal aantal hertoetsingen Wta-domein	7	
Voldoet	6	86%
voldoet niet	1	14%
Totaal aantal toetsingen	34	

NB: In 2017 scoorde bij de reguliere toetsingen 82 % voldoende en 18% voldeed op belangrijke onderdelen nog niet.

Reguliere toetsingen Wta-domein



Hertoetsingen Wta-domein



Specificatie toetsingen waarbij NBA-domeinen zijn getoetst

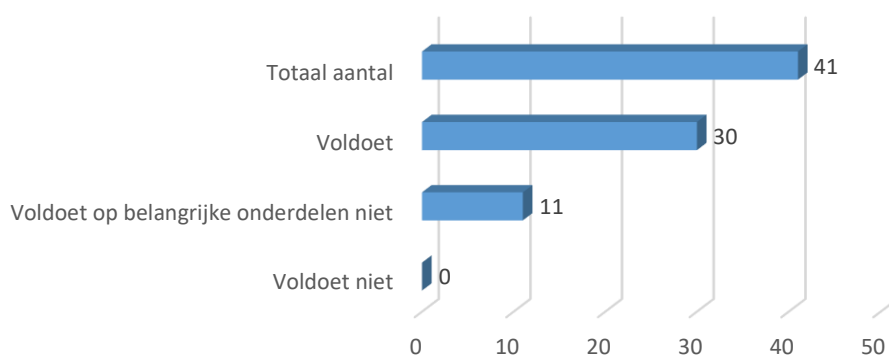
Toetsingen NBA-domeinen

In 2018 is bij 51 (2017: 64) kantoren een toetsing uitgevoerd op de NBA-domeinen. Bij 41 (2017: 51) kantoren betrof dit een reguliere toetsing op de NBA-domeinen uitgevoerd in het kader van de reguliere toetsingscyclus. Bij 10 (2017: 13) kantoren heeft een hertoetsing plaatsgevonden op de NBA-domeinen. Bij 3 van deze 10 hertoetsingen betrof het zowel een hertoetsing op NBA-domeinen als hertoetsing op het Wta-domein.

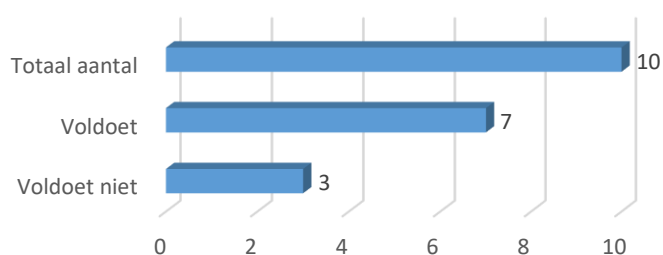
Uitkomsten NBA-domeinen	Aantal	%
Totaal aantal reguliere toetsingen NBA-domeinen	41	
Voldoet	30	73%
voldoet op belangrijke onderdelen niet	11	27%
voldoet niet	0	0%
totaal aantal hertoetsingen NBA-domeinen	10*	
Voldoet	7	70%
voldoet niet	3	30%
Totaal aantal toetsingen	51	

*bij 3 kantoren betrof het zowel hertoetsing op NBA-domeinen als hertoetsing op Wta-domein

Reguliere toetsingen NBA-domeinen



Hertoetsingen NBA-domeinen



Specificatie resultaten binnen de verschillende NBA-domeinen

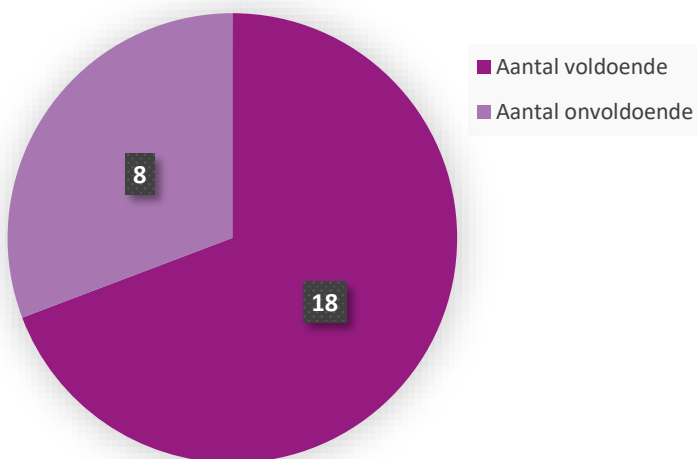
Resultaten toetsingen Vrijwillige controle domein

In 2018 is bij 26 (2017: 50) kantoren een toetsing uitgevoerd op het Vrijwillige controle domein.

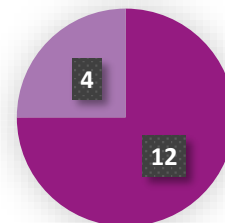
Resultaten vrijwillige controle domein	Aantal	%
totaal aantal kantoren waarbij Vrijwillige controle domein is getoetst	26	
Domein voldoende	18	69%
Domein onvoldoende	8	31%
Resultaten Vrijwillige controle domein bij kantoren met Wta-vergunning	16	
Domein voldoende	12	75%
Domein onvoldoende	4	25%
Resultaten Vrijwillige controle domein bij kantoren zonder Wta-vergunning	10	
Domein voldoende	6	60%
Domein onvoldoende	4	40%

NB: In 2017 scoorde bij het vrijwillige controle domein 78 % voldoende en 22% onvoldoende.

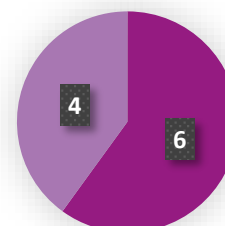
Domein Vrijwillige controle



Wta-vergunninghouders



kantoren zonder Wta-vergunning



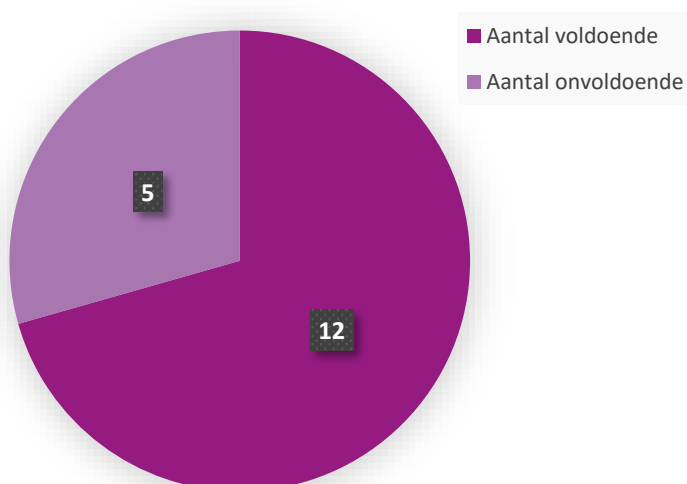
Resultaten toetsingen Beoordelen domein

In 2018 is bij 17 (2017: 57) kantoren een toetsing uitgevoerd op het Beoordelen domein.

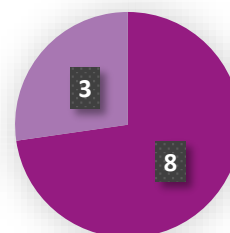
Resultaten Beoordelen domein	Aantal	%
totaal aantal kantoren waarbij Beoordelen domein is getoetst	17	
Domein voldoende	12	71%
Domein onvoldoende	5	29%
Resultaten Beoordelen domein bij kantoren met Wta-vergunning	11	
Domein voldoende	8	73%
Domein onvoldoende	3	27%
Resultaten Beoordelen domein bij kantoren zonder Wta-vergunning	6	
Domein voldoende	4	67%
Domein onvoldoende	2	33%

NB: In 2017 scoorde bij het beoordelen domein 89 % voldoende en 11% onvoldoende.

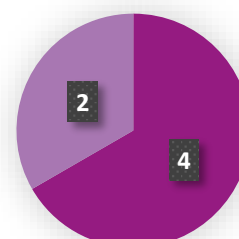
Domein Beoordelen



Wta-vergunninghouders



kantoren zonder Wta-vergunning



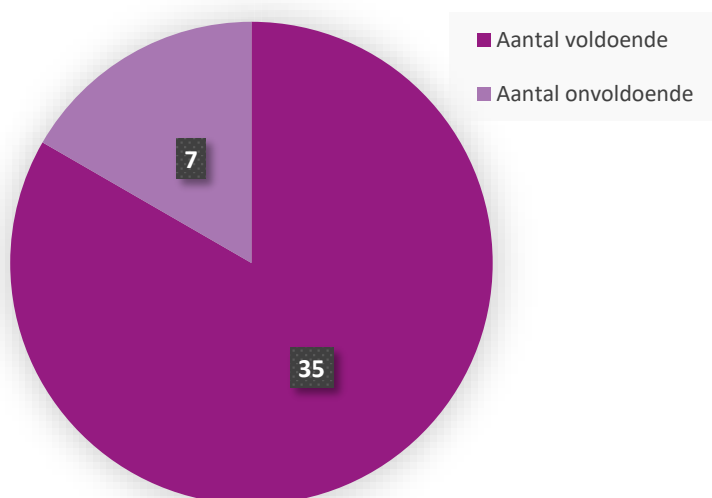
Resultaten toetsingen Samenstellen domein

In 2018 is bij 42 (2017: 92) kantoren een toetsing uitgevoerd op het Samenstel domein.

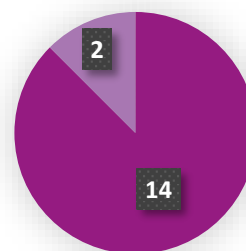
Resultaten Samenstel domein	Aantal	%
totaal aantal kantoren waarbij Samenstel domein is getoetst	42	
Domein voldoende	35	83%
Domein onvoldoende	7	17%
Resultaten Samenstel domein bij kantoren met Wta-vergunning	16	
Domein voldoende	14	88%
Domein onvoldoende	2	13%
Resultaten Samenstel domein Bij kantoren zonder Wta-vergunning	26	
Domein voldoende	21	81%
Domein onvoldoende	5	19%

NB: In 2017 scoorde bij het Samenstel domein 92 % voldoende en 8% onvoldoende.

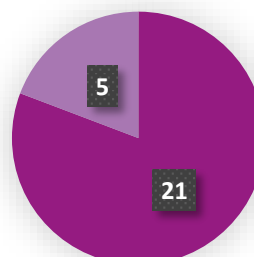
Domein Samenstellen



Wta-vergunninghouders



kantoren zonder Wta-vergunning



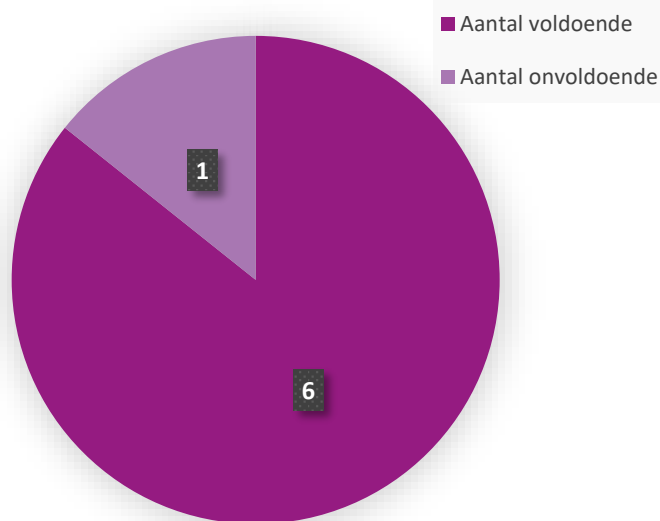
Resultaten Overige accountantsopdrachten domein

In 2018 is bij 7 (2017: 25) kantoren een toetsing uitgevoerd op Overige accountantsopdrachten domein.

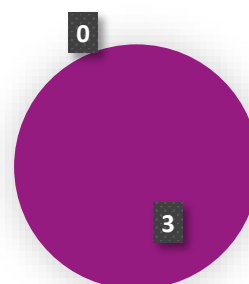
Resultaten Overige accountantsopdrachten domein	Aantal	%
totaal aantal kantoren waarbij Overige accountantsopdrachten domein is getoetst	7	
Domein voldoende	6	86%
Domein onvoldoende	1	14%
Resultaten Overige accountantsopdrachten domein bij kantoren met Wta-vergunning	3	
Domein voldoende	3	100%
Domein onvoldoende	0	0%
Resultaten Overige accountantsopdrachten domein Bij kantoren zonder Wta-vergunning	4	
Domein voldoende	3	75%
Domein onvoldoende	1	25%

NB: In 2017 scoorde bij het overige accountantsopdrachten domein 96 % voldoende en 4% onvoldoende.

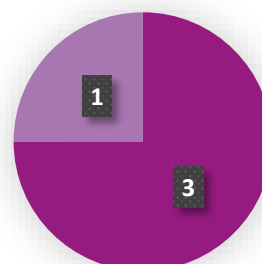
Domein Overige accountantsopdrachten



Wta-vergunninghouders



kantoren zonder Wta-vergunning



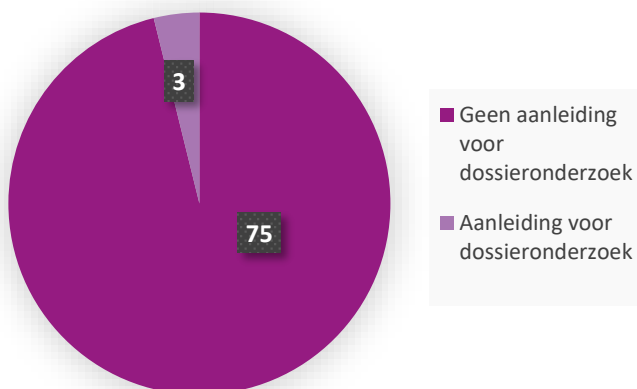
Inventarisatiegesprekken

In 2018 is bij 78 (2017: 60) kantoren een inventarisatiegesprek uitgevoerd.

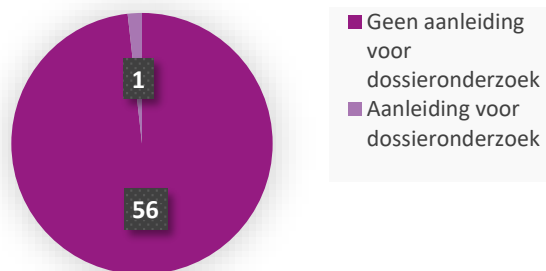
Inventarisatiegesprekken	Aantal	%
totaal aantal inventarisatiegesprekken	78	
Geen aanleiding voor dossieronderzoek	75	96%
Aanleiding voor dossieronderzoek	3	4%
Inventarisatiegesprekken bij kantoren met Wta-vergunning	57	
Geen aanleiding voor dossieronderzoek	56	98%
Aanleiding voor dossieronderzoek	1	2%
Inventarisatiegesprekken bij kantoren zonder Wta-vergunning	21	
Geen aanleiding voor dossieronderzoek	19	90%
Aanleiding voor dossieronderzoek	2	10%

NB: In 2017 was er bij 93% geen aanleiding voor dossieronderzoek en bij 7% wel aanleiding voor dossieronderzoek.

Inventarisatiegesprekken



Wta-vergunninghouders

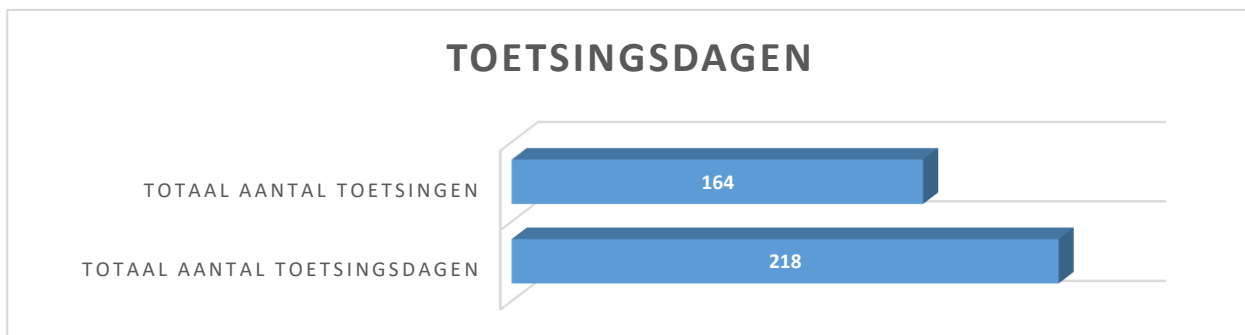


kantoren zonder Wta-vergunning



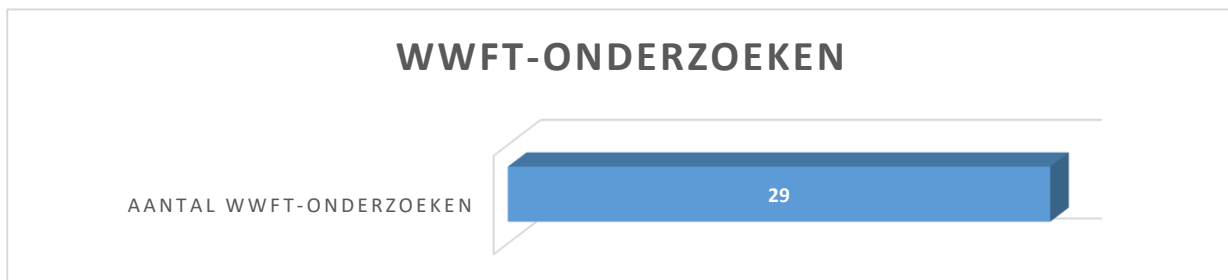
Toetsingsdagen

De inventarisatiegesprekken worden in beginsel in 1 dagdeel uitgevoerd. Indien uit een inventarisatiegesprek blijkt dat er aanleiding is voor dossieronderzoek, dan wordt het kantoor ingepland voor een toetsing. Deze toetsingen worden over het algemeen in 1 dag uitgevoerd. In totaal is er 218 dagen getoetst (2017: 289).



BFT onderzoeken

Bij 29 SRA-kantoren is door regiocoördinatoren in 2018 Wwft-onderzoek gedaan en is het Wwft-formulier ingevuld.



4.2 Ingediende bezwaarschriften

In 2018 zijn er geen bezwaarschriften ingediend op de verslaglegging van de toetsing, dan wel de uitkomst van de toetsing. Een bezwaarschrift wordt altijd besproken en een ieders standpunt wordt toegelicht. Hierin kunnen meningen bijgesteld worden of blijven meningen gehandhaafd. Er wordt getracht tot een consensus te komen over de verder te volgen procedure. In sommige situaties wordt er gekozen voor een hertoetsing door een andere regiocoördinator.

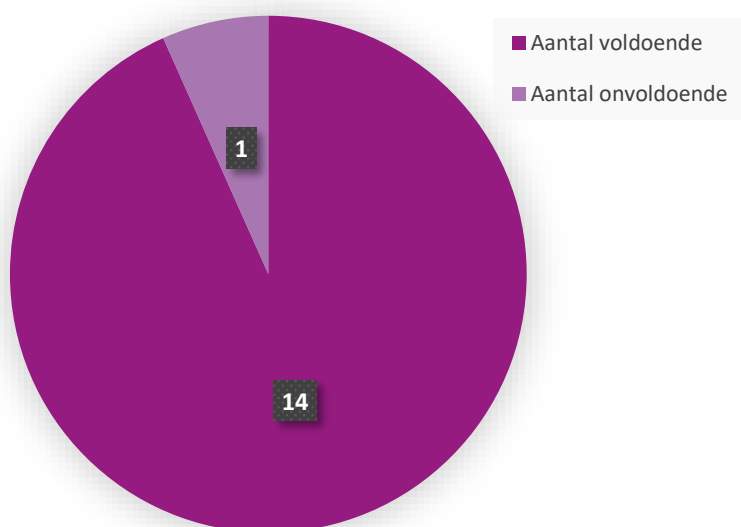
4.3 Fiscale Reviews

In 2018 zijn er 15 (2017: 24) fiscale toetsingen uitgevoerd. Gezien de lopende reviewcyclus van 6 jaar zijn er in 2018 minder Fiscale Reviews uitgevoerd dan in 2017.

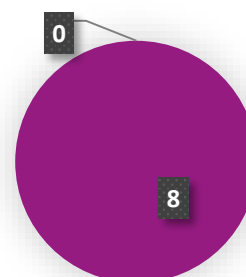
Uitkomsten fiscale toetsingen

Resultaten Fiscale toetsingen	Aantal	%
totaal aantal kantoren waarbij fiscale domein is getoetst	15	
Domein voldoende	14	93%
Domein onvoldoende	1	7%
Resultaten fiscale domein bij kantoren met HT-convenant	8	
Domein voldoende	8	100%
Domein onvoldoende	0	0%
Resultaten fiscale domein bij kantoren zonder HT-convenant	7	
Domein voldoende	6	86%
Domein onvoldoende	1	14%

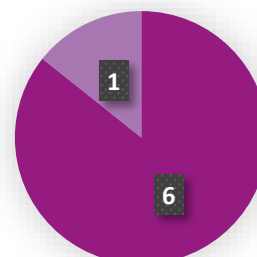
Fiscale toetsingen



kantoren met HT-convenant



Kantoren zonder HT-convenant



5 Kwalitatieve resultaten

5.1 Inventarisatiegesprekken

In 4% van uitgevoerde inventarisatiegesprekken was er onvoldoende zekerheid over het door het kantoor gehanteerde systeem van self assessment. Dit gaf aanleiding tot het houden van dossieronderzoek.

Als bevindingen kunnen de volgende punten aangemerkt worden:

- Actualisering van het Handboek Kwaliteit, waarin aanpassingen aan de meest recente wet- en regelgeving is opgenomen en deze ook afstemmen op de fiscale praktijk.
- Invoering van interne dossierinspecties voor de fiscale praktijk.
- Actualisering van de benoeming van de plaatsvervangend compliance officer.
- Opvolging van de aanbevelingen van de compliance officer en het vaststellen van het profiel voor de externe assessor.
- Aandacht voor de verdere invoering van maatregelen vanuit de AVG.
- Aanpassing kwaliteitshandboek op basis van kantoren met NVKS-opdrachten, waarop het verlichte regime overeenkomstig artikel 27 lid 2 NVKS van toepassing is.
- In het geval van een externe systeembeheerder dient er een schriftelijke overeenkomst te zijn waarin geheimhouding is geregeld.

5.2 Toetsingen

De belangrijkste bevindingen die bij de toetsingen naar voren kwamen zijn de volgende.

Bij *wettelijke controleopdrachten*:

- Conform NVCOS 315.18 en 21 dient de accountant voldoende inzicht te verkrijgen in de wijze waarop transacties tot stand komen inclusief de invloed van de IT en de gevolgen voor de controle-aanpak. Dient de risico's op het niveau van beweringen in te schatten (NVCOS 315.25b). Zorgvuldige inventarisatie van frauderisico's, significante risico's en risico's van materieel belang alsmede een beoordeling van de gevolgen voor de controlewerkzaamheden.
- Op grond van NVCOS 330.8a en 10 dient duidelijk te zijn welke IB-maatregelen worden getest en waarom die controlezekerheid opleveren m.b.t. de ingeschatte risico's (hier inzake de inkopen).
- Bij een gegevensgerichte aanpak van significante risico's dienen detailcontroles te worden uitgevoerd (NVCOS 330.21).
- Gegevensgerichte cijferanalyses dienen te voldoen aan NVCOS 520 en leg bij gegevensgerichte cijferanalyses expliciet vast op welke wijze wordt voldaan aan NVCOS 520.5a t/m d.
- Het juistheidsaspect van de omzet is gecontroleerd middels een steekproef. Daarbij zijn in de steekproefinstellingen foutieve instellingen gekozen. Uitgegaan is van een laag RAMB, terwijl dit een significant risico betreft. Verder is ten onrechte verondersteld dat zekerheid is verkregen uit gegevensgerichte cijferanalyse (heeft nl. niet plaatsgevonden).
- De omvang van de werkzaamheden dient gemotiveerd te worden vastgelegd (NVCOS 500.10) en in geval van een steekproef dienen alle elementen uit de populatie evenveel kans te hebben om in de steekproef te vallen (NVCOS 530.8).
- De accountant dient vast te stellen in welk onderdeel van de opbrengstverantwoording een frauderisico wordt verondersteld (NVCOS 240.26).
- Leg per senior teamlid vast hoe lang zij betrokken zijn bij de opdracht. Zichtbare betrokkenheid van de externe accountant.
- In het dossier ontbreekt een goed onderbouwde inschatting van de maximale omvang van de niet-ontdekte fouten in relatie tot de materialiteit en daarnaast heeft het auditteam heeft in afwijking van NVCOS 450 fouten en onzekerheden gesaldeerd.
- Onvoldoende toepassen van verslaggevingsregels specifiek voor bepaalde branches bijv. gemeenten.

- Onvoldoende controledocumentatie opgenomen in dossier betreffende de controle van een aantal posten zoals inkoopkosten, memoriaalboekingen, juridische kosten, controle op rechtmatigheid van de naleving van Europese aanbestedingsregels, controle van schattingen.
- Bevestiging van het management (LOR) moet schriftelijk zijn ontvangen voor afgifte van de controleverklaring. Alle individuele ongecorrigeerde afwijkingen moeten schriftelijk gecommuniceerd worden met cliënt, bij voorkeur als bijlage bij de LOR.
- Rapporteren over de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking (BW2:393 lid 4) Zorgdragen voor een goede communicatie met het management inzake continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en toegangsbeveiliging.
- Uitvoeren van een goede foutevaluatie.
- Niet steunen op binnen het proces aanwezige waarborgen die onvoldoende zichtbaar zijn gedocumenteerd (NV COS 230.9, 330.8 en 330.9).

Bij de vrijwillige controleopdrachten:

- Indien voor de waardering gebruik is gemaakt van een externe deskundige die door de klant is aangesteld, dan dient het werk van de deskundige op grond van NVCOS 500.8 beoordeeld te worden.
- Op basis van COS 240.26 bestaan er t.a.v. de opbrengstenverantwoording altijd frauderisico's t.a.v. zowel de juistheid als volledigheid hiervan. Indien dit volgens de extern accountant niet van toepassing is dienen op grond van COS 240.47 de redenen die deze conclusie onderbouwen in het dossier te worden opgenomen.
- Waarborg dat voldoende kennis en ervaring aanwezig is om een controleopdracht uit te voeren in overeenstemming met de actuele vereiste kwaliteit voor controleopdrachten.
- Evalueer de uitkomsten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden zodanig dat een daarop aansluitende controleverklaring wordt verstrekt bij de gecontroleerde verantwoording (NV COS 450, 700 – 720).

Bij de samenstelopdrachten:

- Zorg dat de jaarrekening voldoet aan alle relevante wet- en regelgeving (BW2 Titel 9 en RJK). In de opdrachtbevestiging wordt verwezen naar "de van toepassing zijnde grondslagen". Benoem welke grondslagen dat zijn (volgens de jaarrekening: fiscale grondslagen).
- Het documenteren van afwegingen en conclusies m.b.t. relevante posten kan beter.
- Overweeg bij wijziging van bestuurders om een nieuwe opdrachtbevestiging te vragen.
- Zorg ervoor dat jaarrekeningen worden ondertekend door de bestuurders die zijn vermeld in het uittreksel KvK. Opdrachtbevestiging is getekend door een van de commissarissen. Alleen de bestuurder kan formeel de onderneming binden, dus die zou minstens mee moeten tekenen.
- Zorg voor een actuele en volledige bedrijfsbeschrijving. (NVCOS 4410.28). Zorg ervoor dat de bedrijfsbeschrijving volledig is (nieuwe ontwikkelingen, wijze totstandkoming van posten, aandachtsgebieden).
- Zorg voor voldoende toelichting op bijzondere ontwikkelingen in de jaarrekening (toelichting en onderbouwing van posten).
- Ten aanzien van wezenlijke posten in de jaarrekening en gebleken ontwikkelingen, dient duidelijk te zijn wat daaraan is beoordeeld en of de waardering conform de grondslagen is (NVCOS 4410.22 en 32).
- De betrokkenheid van de accountant dient in voldoende mate te blijken (NVCOS 4410.23). De enige betrokkenheid van de tekenend accountant blijkt uit een vragenlijst, waarop echter niet is te zien dat die door de accountant is opgesteld. Bovendien zijn bovenstaande kritische opmerkingen niet gemaakt. (NVCOS 4410.23/27).
- Neem navraag naar gebeurtenissen na balansdatum mee in het besprekingsverslag.
- Bespreek de significante aangelegenheden met het management voor afgifte van de samenstellingsverklaring (NVCOS 4410.30) In de opdrachtbevestiging wordt verwezen naar "de van toepassing zijnde grondslagen". Benoem welke grondslagen dat zijn (volgens de jaarrekening: fiscale grondslagen).
- Invulling geven aan de vereisten vanuit de AVG.

- Samenstellingsverklaringen dienen op briefpapier van het kantoor te worden opgenomen (i.v.m. vermelding van adres, plaats en nummer KvK).

Bij de *beoordelingsopdrachten*:

- Materialiteit berekenen (kwantitatief/kwalitatief) NVCOS 2400.43 ev.
- Onvoldoende beoordelingsinformatie over andere opbrengsten dan de subsidieopbrengsten. NVCOS 2400.47 ev.
- Geen verslaggevingsstelsel opgenomen in de jaarrekening. In verklaring verwezen naar Titel 9 BW2.
- Geen zichtbare beoordeling van het stelsel geconstateerd in het dossier (of het stelsel passend is en of de verantwoording daaraan voldoet). NVCOS 2400.69 ev. Beschrijving AO/IB: eenduidig, actueel en gestructureerd documenteren.
- Opdrachtbrief richten aan het hoogste orgaan.
- Wwft-vaststelling: documenteren door wie en wanneer.
- Verkrijgen van een getekende subsidie beschikking gemeente i.p.v. tekstbestand.
- opvolging van de bevindingen van de OKB voor verstrekking van de beoordelingsverklaring.

Bij de *overige accountantsopdrachten*:

Alle kantoren waar dit domein is getoetst, hebben voldoende gescoord op dit domein. Er zijn daarom geen specifieke bevindingen.

5.3 Fiscale Reviews

De meeste SRA-kantoren hebben in hun handboek richtlijnen voor de fiscale werkzaamheden opgenomen. De verslaglegging van de fiscale toetsing is een vast onderdeel van het SRA-verslag.

De belangrijkste bevindingen die bij de toetsingen naar voren kwamen zijn de volgende:

- Invoering integraal kwaliteitssysteem t.b.v. kwaliteitsborging.
- Regels en procedures toepassen op alle aangiften en niet alleen voor de controle klanten.
- Betrokkenheid fiscalist op accountantsdossiers onvoldoende zichtbaar/vastleggingen informeel.
- Bevindingen/bespreekverslagen zijn onvoldoende vastgelegd.
- Kwaliteitshandboek is deels verouderd.

5.4 BFT-onderzoeken

Bij 29 SRA-kantoren is door regiocoördinatoren in 2018 Wwft-onderzoek gedaan en is het Wwft-formulier ingevuld. De ingevulde formulieren zijn juist en volledig ingevuld en in overwegende mate voorzien van adequate toelichtingen en actiepunten.

6 Tenslotte

6.1 Samenvatting 2018

De RC is in 2018 in samenstelling veranderd. De kennis en ervaring van enkele regiocoördinatoren is door hun aftreden een gemis, maar door het intreden van een tweetal jongere en zeker ook vakbekwame nieuwe regiocoördinatoren is dit zeker gecompenseerd.

Er zijn in 2018 duidelijk minder reviews uitgevoerd, hetgeen is veroorzaakt door het cyclische karakter (eens in de zes jaar) van de planning der reviews; de reviewdruk in totaliteit is zeker niet verminderd. Tevens zijn er meer inventarisatiegesprekken gevoerd, waardoor de regelmaat in de bezoeken van de kantoren is geborgd.

De resultaten van de toetsingen zijn iets teruggelopen van overall over alle domeinen 83% naar 77%. Dat betekent dat nog steeds 1 op de 5 toetsingen leidt tot een onvoldoende. Als beroepsgroep moeten we dit nog steeds teveel vinden. Incidenten en bedrijfsongevallen kunnen zich voordoen. Met enig risico moeten we kunnen leven, maar wij kunnen slechts tevreden zijn als één op de twintig (5%) een onvoldoende scoort. Overigens is de afwijking op het Wta-domein heel beperkt. De negatievere resultaten laten zich met name zien in de vrijwillige controleopdrachten en de samenstelpraktijk.

6.2 Vooruitblik

De RC zal de komende jaren de actuele ontwikkelingen met betrekking tot regelgeving blijven volgen, maar ook aandacht besteden aan de maatschappelijke discussies over het accountantsberoep en de aanvullende verwachtingen die er aan kantoren worden gesteld. Tijdens onze bezoeken aan de kantoren zullen de zaken, genoemd in de Visie en Guidance over Kwaliteitsbeleid van SRA, worden opgevolgd. In afstemmingen met AFM en Raad voor Toezicht NBA zal de normstelling voor onze toetsingen voortdurend worden geagendeerd. De uitkomsten van het onderzoek van de Commissie Toekomst Accountancysector worden tegemoet gezien en kunnen aanleiding zijn voor aanpassingen in onze toetsingsmethodiek.

Nieuwegein, mei 2019
SRA-Reviewcommissie